

UCHWAŁA NR XI/96/19

RADY GMINY ORLA

z dnia 20 grudnia 2019 r.

**w sprawie aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Orla
na lata 2017-2027**

Na podstawie art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, poz. 1622, poz. 1690, poz. 1818) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506, poz. 1309, poz. 1571, poz. 1696, poz. 1815) uchwała się, co następuje:

§ 1. W załączniku do uchwały Nr XXII/160/17 Rady Gminy Orla z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Orla na lata 2017-2027, część 2.3. Strategii otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Orla.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Grzegorz Warchol

II.2.3. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2020-2022

PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ NA LATA 2020-2022

Analizę tendencji i wniosków w zakresie problemów społecznych, zgodnie z art. 16 b ustawy o pomocy społecznej oraz potrzebami monitoringowymi do harmonogramu Strategii, Koordynator oparł o informację Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2015-2018, a także o materiały, będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli lub udostępnione przez GUS, Urząd Gminy Orla, PUP w Bielsku Podlaskim, sprawozdania merytoryczne i finansowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli.

Według stanu na 30 czerwca 2018 r., liczba ludności gminy Orla wyniosła 2 853 osób, z czego większą grupę - 1481 osób, czyli 52,2 % stanowiły kobiety, a mniejszą - 1372 osób, czyli 47,8 % mężczyźni. Struktura ludności gminy w 2018 roku przedstawiała się następująco:

- osoby w wieku **przedprodukcyjnym stanowiły 14,15 %**,
- osoby w wieku **produkcyjnym 49,77%**,
- osoby w wieku **poprodukcyjnym 36,08 %**.

Spadek liczby ludności w gminie na przestrzeni lat 2015-2018 **wynosił 78 osób**, czyli **2,67 %** od 2 913 osób w roku 2015 do 2 835 osób w roku 2018.

Demografia jest ważnym czynnikiem wpływającym na zachodzące procesy społeczne. Do najważniejszych z nich należą przyrost naturalny, przeciętna długość życia, wskaźnik gęstości zaludnienia, równowaga pomiędzy płciami.

Według dostępnych danych zamieszczonych na stronie Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Białymstoku za rok 2018 w **powiecie jest ujemny przyrost naturalny**.

Tendencje zmniejszania się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na korzyść liczby osób w wieku poprodukcyjnym są zbieżne z tendencją ogólnokrajową. Według danych Eurostatu liczba ludności Polski w 2020 r. w wieku powyżej 60 roku życia będzie bliska 25 % populacji kraju (dane z strony mpips.gov.pl) Natomiast rzeczywisty poziom ludności gminy w wieku poprodukcyjnym w roku 2018 już przekroczył 36,08% .

Również gęstość zaludnienia jest niska. Wg WUS Białystok na 1 km² w województwie podlaskim przypadało 59 mieszkańców, **w gminie Orla było to jedynie 18 mieszkańców**.

Na terenie gminy zawarto w roku 2018 – 8 małżeństw, urodziło się 25 dzieci. Jednak nastąpiło 75 zgonów, co wskazuje na ujemny przyrost naturalny.

Saldo migracji w roku 2018 wyniosło - 18 osób.

Tym niemniej biorąc pod uwagę "starzenie się" populacji mieszkańców gminy i liczbę oferowanych usług opieki i pielęgnacji konieczne będzie w najbliższych latach dążenie do zapewnienia większej liczby usług opiekuńczych ze względu na rosnące potrzeby w tym zakresie.

Obok tendencji spadku demograficznego i ukierunkowania działań pomocowych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, istnieje potrzeba wsparcia ukierunkowanego na **rodziny ubogie oraz rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi**. Takie cele strategiczne mają odzwierciedlenie w dokumencie, a kierunki dotąd realizowane zostały poddane ocenie i analizie przez GOPS w Orli w perspektywie prognoz społecznych.

Rolniczy charakter gminy powoduje, że udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności jest stosunkowo niewielki w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu bielskiego i nadal spada. Udział ten wyniósł na koniec 31 grudnia 2018 r. w gminie ok. 2,79 % (79 osób), w roku 2015 wynosił 3,12 % i jest to jeden z najniższych poziomów liczby osób bezrobotnych w powiecie.

Pomoc i wsparcie w gminie Orla w 2018 roku uzyskało 318 osób, co stanowiło 11,22 % wszystkich mieszkańców gminy. W stosunku do 2017 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 25 osób.

W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 15 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2017 o 5 osób.

W gminie Orla najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie **powodami ubiegania się o pomoc społeczną**, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2018 roku było kolejno:

- **ubóstwo – 51 rodzin,**
- **bezrobocie – 39 rodzin,**
- **potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym również wielodzietność – 20 rodzin,**
- **niepełnosprawność – 31 rodzin,**
- **długotrwała lub ciężka choroba – 11 rodzin.**

Ze świadczeń niepieniężnych, przyznawanych w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" korzystało w roku 2018 - 85 dzieci. W tym przypadku **widać niewielką tendencję zwyżkową** (84 dzieci korzystało z posiłków w roku 2017).

Liczba rodzin pobierających w roku 2018:

- 1) świadczenie wychowawcze wyniosła 142, i w stosunku do roku poprzedniego zmalała o 5 rodzin (co stanowi spadek o 3,40 % w stosunku do roku poprzedniego);
- 2) zasiłek rodzinny wyniosła 95 rodzin, i w stosunku do roku poprzedniego zmalała o 17 rodzin (co stanowi spadek o 15,18 % w stosunku do roku poprzedniego).

W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajdują się 3 oddziały przedszkolne, dysponujące 25 miejscami każdy oraz 1 świetlica. Na terenie gminy funkcjonuje: Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Mieszkańcy mają zapewnioną opiekę zdrowotną. Instytucją pomocy społecznej służącą zaspokajaniu potrzeb mieszkańców jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli. Na terenie gminy realizowano usługi opiekuńcze w ramach Programu „Opieka 75+”.

Gmina posiada zatrudnionego asystenta rodziny. W obszarze pomocy i wsparcia prowadzona jest współpraca m.in. z Bankiem Żywności, ze Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska, Lokalną Grupą Działania, organizacją nieformalną zrzeszającą osoby starsze.

WNIOSKI I PROGNOZY NA LATA 2020-2022

Mając na względzie analizę zasobów pomocy społecznej Gminy Orla przy planowaniu zadań na kolejne lata warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. **Konieczność organizowania usług na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, działań opiekuńczych i specjalistycznych.** W wyniku starzenia się społeczeństwa należy spodziewać się dalszego wzrostu liczby osób umieszczanych w domach pomocy społecznej, a co za tym idzie, wzrostu kosztów ponoszonych przez gminę. Wśród tych osób, w szczególnej sytuacji są osoby dotknięte chorobami psychicznymi, którym trudno jest zapewnić wystarczającą opiekę w środowisku zamieszkania.
2. **Osoby korzystające z pomocy społecznej, to osoby przede wszystkim ubogie, wielodzietne i z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.** W celu ograniczenia ich ubóstwa, należy rozwijać formy współpracy z organizacjami pozarządowymi i parafiami, aby poszukiwać skutecznych rozwiązań w tym zakresie, wykorzystywać programy i projekty celowe, w tym Lokalnej Grupy Działania, realizować działania obszarów ekonomii społecznej i aktywnej integracji.
3. Na terenie gminy Orla przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym. Jednakże spora część młodych ludzi emigruje z terenów wiejskich do miasta, a także za granicę. **Rynek pracy jest ubogi, występuje tzw. bezrobocie ukryte,** gdyż mieszkańcy gminy posiadają gospodarstwa rolne o powierzchni przekraczającej dozwolony próg pozwalający na rejestrację w powiatowym urzędzie pracy. Osoby te są potencjalnymi wnioskodawcami świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W dłuższej perspektywie należałoby podjąć wszelkie **możliwe działania zwiększające zatrudnienie.**
4. **Liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności utrzymuje się na wysokim poziomie.** W wielu przypadkach długotrwała choroba prowadzi do orzeczenia o niepełnosprawności, co w konsekwencji utrzymuje wysoką liczbę wypłacanych zasiłków stałych, które w głównym stopniu wypłacane są z powodu niezdolności do pracy. Należy zwrócić uwagę na usługi profilaktyki zdrowia i rehabilitacji.
5. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej wymaga zapewnienia pomocy rodzinom, w których zdiagnozowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Związane jest to z zabezpieczeniem środków finansowych **na utrzymanie zatrudnienia asystenta rodziny oraz prowadzenie poradnictwa rodzinnego, prawnego i specjalistycznego.**

Wnioski te znajdują odzwierciedlenie w poniższym harmonogramie strategii na lata 2020-2022.

2.3. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2020-2022

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Orli została opracowana w odpowiedzi na problemy i potrzeby społeczne. Poniższy harmonogram prezentuje wybrane kierunki działania, określone jako priorytetowe do realizacji na najbliższe lata. Część z zadań i działań określonych do realizacji ma już zabezpieczone finansowanie ze środków zewnętrznych lub gminnych. Pozostałe wymagają pozyskania środków zewnętrznych, pomocowych lub zabezpieczenia ich w sposób wiążący przez Radę Gminy Orli.

CEL STRATEGICZNY I BUDOWA SYSTEMU WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE			
KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba nowych/adaptowanych pomieszczeń Ośrodka. Liczba miejsc do pracy.	GOPS, Gmina Orli	Fundusze własne gminy, EFRR, PROW, LGD i inne zewnętrzne
Rozwijanie systemu opieki nad starszymi i przewlekle chorymi mieszkańcami: <ul style="list-style-type: none"> • powołanie Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych, • zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym usług opiekuńczych, usług specjalistycznych, 	Liczba usług w gminie. Liczba punktów w gminie. Wyższe zaspokojenie potrzeb osób starszych, samotnych.	GOPS, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, NZOZ, organizacje pozarządowe i kościelne, GOK, GBP, Szkoła Podstawowa w Orli (gabinet masażu)	Fundusze własne gminy, MRPiPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne

<ul style="list-style-type: none"> wsparcie w zaspakajaniu potrzeb osób starszych (spędzanie czasu, dostarczenie posiłku, pomoc w codziennych czynnościach itp.). 	<p>Realizacja programu lekowego</p>	<p>Liczba osób/rodzin korzystających ze wsparcia. Wysokość udzielonej pomocy finansowej. Liczba udzielonych świadczeń.</p>	<p>GOPS</p>	<p>Fundusze własne</p>
<p>Prowadzenie klubu seniora, zespołów artystycznych: Zespół „Orlanie”, zespół „Malinki” i innych.</p>	<p>Liczba grup formalnych/niefORMALNYch, zespołów skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych. Liczba osób starszych i rodzin objętych działaniami. Wzrost zdrowego stylu życia wśród osób starszych i rodzin.</p>	<p>GOK, Urząd Gminy, instytucje pomocowe, NZOZ, organizacje pozarządowe i kościelne, GBP</p>	<p>Fundusze własne gminy, MRPIPS, EFS, PROW, LGD i inne zewnętrzne</p>	
<p>Współpraca z instytucjami, organizacjami, kościołami, związkami wyznaniowymi, które prowadzą akcje na rzecz ludzi ubogich, starszych, niepełnosprawnych, chorych.</p>	<p>Liczba wydarzeń i akcji w gminie. Liczba osób objętych wsparciem.</p>	<p>GOPS, Urząd Gminy Orla, GOK GBP, instytucje pomocowe, edukacyjne, szkoleniowe, NZOZ, organizacje pozarządowe i kościelne</p>	<p>Bezkosztowo</p>	

	Wzrost integracji osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem.		
CEL STRATEGICZNY II ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOC OSOBOM BEZROBOTNYM			
KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
Zwiększenie liczby/tworzenie nowych miejsc pracy w gminie, zwłaszcza dla ludzi młodych.	Liczba miejsc pracy w gminie. Liczba osób zatrudnionych.	Jednostki samorządu gminnego, powiatowego oraz ich jednostki organizacyjne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, parafie, podmioty ekonomii społecznej, instytucje szkoleniowe, PUP.	Fundusze własne gminy
Umożliwienie odbywania staży, prac interwencyjnych, społecznie użytecznych, robót publicznych na terenie gminy.	Liczba osób, które skorzystają ze wsparcia. Liczba zaangażowanych instytucji w organizację działań.	Jednostki samorządu gminnego, powiatowego oraz ich jednostki organizacyjne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, parafie, podmioty ekonomii społecznej, instytucje szkoleniowe, PUP.	Fundusze własne gminy, MRPIPS, EFS, EFRR, PROW, LGD i inne zewnętrzne.
Współpraca z PUP w Bielsku Podlaskim, organizacjami i instytucjami w zakresie	Liczba wydarzeń i akcji w gminie. Liczba osób objętych wsparciem.	jednostki samorządu gminnego, powiatowego oraz ich jednostki organizacyjne, placówki oświatowe,	Zgodnie z planem programów i projektów.

programów i projektów celowych w sferze rynku pracy .	Wzrost integracji osób bezrobotnych ze środowiskiem.	organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, parafie, podmioty ekonomii społecznej, instytucje szkoleniowe, PUP.	
CEL STRATEGICZNY III			
KOMPLEKSOWA POMOC NA RZECZ DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZIN			
KIERUNKI DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
Prowadzenie działań edukacyjnych zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba prowadzonych działań. Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi.	GOPS, instytucje edukacyjne, szkoleniowe, szkoły, policja, organizacje pozarządowe.	Fundusze własne gminy, MRPIPS, zewnętrzne
Realizacja działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodziny, w tym praca asystenta rodziny.	Liczba programów, projektów, wydarzeń profilaktycznych, edukacyjnych skierowanych do osób i rodzin. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba rodzin objęta pracą socjalną.	GOPS, instytucje pomocowe, edukacyjne, szkoleniowe, szkoły, policja, organizacje pozarządowe i kościelne, grupy nieformalne.	Fundusze własne gminy, MRPIPS.

<p>Realizacja programów gminnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Orla na lata 2017-2021 • Realizacja Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022, • Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Narkomanii w Gminie Orla na lata 2017-2020, • programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, • Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Orla na lata 2016-2023. 	<p>Zgodnie ze wskaźnikami programów.</p>	<p>Zgodnie z zapisami programów.</p>
---	--	--------------------------------------

Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie innych niezbędnych programów i projektów, mających na celu pomoc mieszkańcom w rozwiązywaniu zgłaszanych potrzeb.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Grzegorz Warchoł